

Obsah

ÚVOD	3
I. OBECNÁ ČÁST	5
1. SURDOPEDIE – VYMEZENÍ POJMU	5
2. VZTAH SURDOPEDIE K OSTATNÍM VĚDÁM	5
2.1 Ke speciální pedagogice	5
2.2 K obecné pedagogice a psychologii	6
2.3 K medicínským oborům	6
2.4 K jazykovědě	6
2.5 K technickým oborům	6
3. SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ. VÝZNAM SLUCHU	6
3.1 Sluchové vnímání. Vymezení pojmu	6
3.2 Srovnání významu zraku a sluchu	7
3.3 Význam sluchu pro orientaci a bezpečnost. Zvukové pozadí	7
3.4 Význam sluchu pro rozvoj mezilidské komunikace a slovní řeči	7
3.5 Význam sluchu pro rozvoj osobnosti	8
4. KLASIFIKACE SLUCHOVÝCH VAD Z HLEDISKA SURDOPEDIE	8
4.1 Děti sluchově postižené	8
4.2 Surdopedická hlediska	9
4.2.1 Stav sluchu	9
4.2.2 Komunikační schopnosti	9
4.2.3 Rozvoj slovní řeči	9
4.2.4 Inteligence a schopnost učení	9
4.3 Charakteristika jednotlivých kategorií sluchově postižených dětí	10
4.3.1 Neslyšící dítě	10
4.3.2 Dítě se zbytky sluchu	10
4.3.3 Dítě lehce nedoslýchavé	10
4.3.4 Dítě středně nedoslýchavé	10
4.3.5 Dítě těžce nedoslýchavé	11
4.3.6 Dítě později ohluchlé	11
4.3.7 Kombinované vady	11
4.3.8 Surdopedická diagnostika a diferenciální diagnostika	12
5. ORGANIZACE PÉČE O SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ	12
5.1 Péče o sluchově postižené – péče týmová	12
5.2 Péče v raném věku	13
5.3 Péče v předškolním věku	14
5.3.1 Mateřská škola pro neslyšící a pro děti se zbytky sluchu	14
5.3.2 Mateřská škola pro nedoslýchavé	14
5.4 Péče ve školním věku	15
5.4.1 Základní škola pro neslyšící a pro děti se zbytky sluchu	15
5.4.2 Základní škola pro nedoslýchavé	15
5.4.3 Zvláštní škola pro sluchově postižené	16

5.4.4 Střední školy pro sluchově postižené.	16
5.5 Péče o dospělé sluchově postižené.	17
6. PŘEHLED VÝVOJE PÉČE O SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ.	17
6.1 Nejstarší období – bez výuky hlasité řeči.	18
6.2 Období preceptorátu a soukromých škol.	18
6.3 Rozvoj institucionální péče.	20
6.3.1 Metoda francouzská či manuální.	20
6.3.2 Metoda německá či orální.	21
6.3.3 Další vývoj do Milánského kongresu.	21
6.3.4 Milánský kongres a jeho vliv na další vývoj.	22
6.3.5 Další vývoj po Milánském kongresu.	23
6.4 Současný stav.	24
6.4.1 Čisté orální metody	24
6.4.2 Ruský (sovětský) komunikační systém	26
6.4.3 Totální komunikace a její uplatnění ve výchově a vzdělávání neslyšících.	26
6.4.4 Trendy dalšího vývoje.	29
6.5 Vývoj a současný stav péče o nedoslychavé.	29
II. METODICKÁ ČÁST	31
1. SURDOPEDICKÉ ZÁSADY	31
1.1 Včasnost.	31
1.2 Komunikativnost.	31
1.3 Zásadní rozdíl mezi prací s neslyšícími a nedoslychavými dětmi.	31
1.4 Respektování vývojových zvláštností sluchově postižených dětí.	32
1.4.1 Komunikační potřeby.	32
1.4.2 Vývojové zvláštnosti v oblasti citové.	32
1.4.3 Vývojové zvláštnosti v oblasti volní.	33
1.4.4 Vývojové zvláštnosti v oblasti mezilidských vztahů.	33
1.4.5 Vývojové zvláštnosti v rozvoji slovní řeči a slovního myšlení.	33
1.5 Přiměřená náročnost a důslednost.	34
1.6 Specifické a intenzivní uplatňování zásady názornosti.	34
1.7 Systematičnost.	35
1.8 Časté procvičování a opakování učiva.	35
1.9 Začlenění znalostí do aktivní slovní zásoby.	35
1.10 Včasné rozvíjení návyku čtení a písemného projevu.	36
2. OSOBNOST SURDOPÉDA.	36
2.1 Osobní vztah k surdopedické práci.	37
2.2 Odbornost a tvůrčí přístup k práci.	37
2.3 Surdopéd má být dětem příkladem a vzorem.	37
2.4 Taktní přístup k rodičům.	37
2.5 Osvěta a publikační činnost.	38
2.6 Kontakty a spolupráce s dospělými sluchově postiženými.	38
3. VÝUKA A VÝCHOVA SLOVNÍ ŘEČI.	38
3.1 Funkční komunikace jako základ výuky a výchovy slovní řeči.	38

3.2	Nonverbální komunikační prostředky	39
3.2.1	Komunikace fyzickým kontaktem	39
3.2.2	Komunikace pohledem	39
3.2.3	Výraz obličeje – mimika	39
3.2.4	Gestikulace	40
3.2.5	Přirozené posunky	40
3.2.6	Pantomima	40
3.2.7	Znaková řeč neslyšících	40
3.3	Verbální vizuálně kinetické formy komunikace	41
3.3.1	Daktylní forma řeči	41
3.3.2	Náznaková řeč (cued speech)	42
3.4	Vlastní výuka a výchova řeči	43
3.4.1	Výchova řeči v nejranějším věku	43
3.4.2	Výchova a výuka slovní řeči v mateřské škole	43
3.4.3	Výuka a výchova slovní řeči na základní škole	44
3.5	Složky výuky a výchovy řeči	44
3.5.1	Obsahová složka řeči	45
3.5.1.1	Slovní zásoba	45
3.5.1.2	Gramatická stavba řeči	45
3.5.1.3	Význam četby	46
3.5.2	Zvuková složka řeči	48
3.5.2.1	Modulační faktory plynulé řeči	49
3.5.2.2	Výslovnost hlásek – artikulace	51
3.5.3	Odezírání	51
3.5.4	Sluchová výchova	54
3.5.4.1	Vývoj metod sluchové výchovy	54
3.5.4.2	Současný stav	58
3.5.4.3	Rozdílnost sluchové výchovy u nedoslýchavých a neslyšících dětí	59
3.5.4.4	Sluchová výchova v raném věku	59
3.5.4.5	Sluchová výchova v předškolním věku	60
3.5.4.6	Sluchová výchova ve školním věku	60
3.5.4.7	Sluchová výchova dospělých	61
3.6	Výchova řeči v ostatních předmětech a výchovách	61
3.6.1	Jazyk český	62
3.6.2	Matematika	62
3.6.3	Vlastivěda	63
3.6.4	Fyzika a chemie	63
3.6.5	Biologie	63
3.6.6	Zeměpis	64
3.6.7	Dějepis	64
3.6.8	Občanská nauka	64
3.6.9	Tělesná výchova	65
3.6.10	Hudební výchova	65
3.6.11	Pracovní výchova a pracovní vyučování	65
3.6.12	Individuální logopedická péče	66
4.	INTEGRACE SLUCHOVĚ POSTIŽENÝCH	66
4.1	Vývoj názorů na integraci sluchově postižených	67

4.2 Současné názory na integraci sluchově postižených.	67
LITERATURA	69
01. Nejaktuálnější výzkumy o integraci sluchově postižených do školního života	18
02. Obecní přehled očekávaných výsledků integrace sluchově postižených do školního života	18
03. Komunitní model zdraví dítěte	20
04. Důležitost komunitního modelu zdraví dítěte pro dítě s těžkou slyšitelností	20
05. Metoda aktivity podporující využití komunitního modelu zdraví dítěte	21
06. Další výzvy pro pedagogické pracovníky	21
07. Mluvčí komunity a jeho význam pro dítě s těžkou slyšitelností	22
08. Tlak na vše po Minimálním standardu pro dítě s těžkou slyšitelností	23
09. Současné výzkumy o integraci sluchově postižených v řešení školního života	24
10. Cíle vzdělávání sluchově postižených dle řešení školního života	24
11. Přístup k vzdělávání sluchově postižených dle řešení školního života	26
12. Praktické konkrétnosti dle řešení školního života	26
13. Výzvy dle řešení školního života	29
14. Výzvy dle řešení školního života	29
15. Výzvy dle řešení školního života	29
16. Výzvy dle řešení školního života	29
17. Metodika řešení školního života	31
18. SUDOPEDAGOGICKÉ ZÁKAZY	31
1.1. Výčet	31
1.2. Komunikativní	31
1.3. Zásadní rozdíl mezi pravidly a zákazy	31
1.4. Zákon o vzdělávání dle řešení školního života	32
1.5. Pravidla a zákazy	32
1.6. Význam zákazu	32
1.7. Význam zákazu	33
1.8. Význam zákazu	33
1.9. Význam zákazu	33
1.10. Význam zákazu	33
1.11. Význam zákazu	34
1.12. Specifické kontingenční upřednostňování zákazu	34
1.13. Specifické	35
1.14. Specifické	35
1.15. Specifické	35
1.16. Specifické	35
1.17. Specifické	35
1.18. Specifické	35
1.19. Specifické	36
1.20. Specifické	36
1.21. Specifické	36
1.22. Specifické	37
1.23. Specifické	37
1.24. Specifické	37
1.25. Specifické	38
1.26. Kontakty a spolupráce s dospívajícími dětmi	38

